

शासकीय / शासकीय स्वयंसहायीत / अशासकीय अनुदानित, विद्यापीठतील अनुदानित / विना अनुदानित / स्वयंसहायीत पदव्युत्तर शिक्षण विभाग तसेच अशासकीय विना अनुदानित / कायम विना अनुदानित नियमित एम. एड. अभ्यासक्रम - सन २०१२-२०१३ या शैक्षणिक वर्षासाठी शिक्षण मुल्क व प्रवेश पद्धती याचाबाबतची नियमावली.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : एम.एड. २०१२ / प्र. क्र. २५ / मंशा - २,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : १५ मार्च, २०१२.

वाचा : १) शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, क्रमांक एम.एड. २०११ / प्र. क्र. २१ / मंशा - २, दिनांक ९ मार्च, २०११ व समक्रमांकाचे शासन शुद्धीपत्रक, दिनांक २३ मार्च, २०११.
 २) शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, क्रमांक एम.एड. २०११ / प्र. क्र. १०८ / मंशा - २, दिनांक ५ मे, २०१२ व समक्रमांकाचे शासन शुद्धीपत्रक, दिनांक ३०.०९.२०११.
 ३) शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्रमांक: उशिस/एम.एड.सी.ई.टी./ २०१२-२०१३/बी.एड, दिनांक ०७.०२.२०१२.

शासन निर्णय

शासन निर्णय, दिनांक ९ मार्च, २०११ व शासन शुद्धीपत्रक दिनांक २३ मार्च, २०११ अन्वये राज्यात शैक्षणिक वर्ष २०११-१२ पासून शासकीय / शासकीय स्वयंसहायीत / अशासकीय अनुदानित, विद्यापीठतील अनुदानित / विना अनुदानित / स्वयंसहायीत पदव्युत्तर शिक्षण विभाग तसेच अशासकीय विना अनुदानित / कायम विना अनुदानित नियमित एम. एड. अभ्यासक्रमासाठी केंद्रीय प्रवेश पद्धतीने प्रवेशासाठी सामायिक प्रवेश परीक्षा (CET) लागू करण्यात आली आहे. सदरू शासन निर्णयास अनुसरून एम. एड. प्रवेशाबाबतच्या नियमांस सन २०११-१२ या शैक्षणिक वर्षासाठी मान्यता देण्याबाबत दिनांक ५ मे, २०११ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. एम. एड. प्रवेशाबाबतच्या नियमास सन २०१२-२०१३ या शैक्षणिक वर्षासाठी मान्यता देण्याबाबत संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी दिनांक ०७ फेब्रुवारी, २०१२ च्या पत्रान्वये सादर केलेल्या प्रस्तावास अनुसरून खालील नियमावली शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

एम. एड. प्रवेश : शैक्षणिक वर्ष २०१२-२०१३

नियमावली

नियम क्र.	वर्ष २०१२-२०१३ ची नियमावली
१.	प्रवेश पात्रता
१.१	महाराष्ट्रतील शासकीय / शासकीय स्वयंसहायीत / अशासकीय अनुदानित, विद्यापीठतील अनुदानित / विना अनुदानित / स्वयंसहायीत पदव्युत्तर शिक्षण विभाग तसेच अशासकीय विना अनुदानित / कायम विना अनुदानित महाविद्यालयांमधील नियमित एम.एड. अभ्यासक्रमासाठी द्यावयाचे प्रवेश विद्यापीठीय क्षेत्रानुसार केंद्रीय प्रवेश पद्धतीने (CAP) सामाइक प्रवेश परीक्षा (CET) घेऊन गुणवत्तेनुसार शासन निर्णय : क्रमांक एम.एड. २०११/प्र.क्र. २१/मंशा-२, दिनांक ०९.०३.२०११ व शासन शुद्धीपत्र क्रमांक : एम.एड. २०११/प्र.क्र. २१/मंशा-२, दिनांक २३.०३.२०११ नुसार शैक्षणिक वर्ष २०१२-२०१३ पासून शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्यातके खालीलप्रमाणे एक खिडकी यांजनेनुसार देण्यात येतील.
	अ) शासकीय/ शासकीय स्वयंसहायीत व अशासकीय अनुदानित शिक्षणशास्त्र महाविद्यालये - १००% जागा.
	ब) विद्यापीठांच्या शिक्षण विभागांतर्गत विद्यार्पेठ स्तरावर राबविण्यात येणाऱ्या एम.एड. अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी विद्यापीठाने न्याच्या स्तरावर जाहिरातीन्वारे शासकीय सीईटी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांचे अर्ज सागवावेत व पात्र अर्जातून गुणवत्तेनुसार व शासनाने प्रसिद्ध केलेल्या नियमावलीनुसार विद्यापीठस्तरावर प्रवेश प्रक्रिया रावबाबी.
	क) केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियामध्ये सहभागी अशासकीय विना अनुदानित / कायम विना अनुदानित शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय ८० टक्के जागा केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियातून भरल्या जारीत व उत्तरीत ८० टक्के राज्यस्थान कोटी हा केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेतूनच सीईटी उत्तीर्ण उमेदवारानुवंच (Govt. CAP) भरावा. ज्ञा

कायम विनाअनुदानित महाविद्यालयाने आपले प्रवेश व्यवस्थापन कोट्यांतर्गत केलेले आहेत, त्या अध्यापक प्रवेशातीलयांना त्यांच्या Login ID यशून उमेदवारांना प्रवेश पत्र काढून देणे आवश्यक राहील. केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेतून व्यवस्थापने कोट्यांतर्गत प्रवेशित उमेदवाराची यादी केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेमार्फत प्रमाणित करून घेतल्यानंतर प्रवेश नियंत्रण समितीकडून मान्यता प्राप्त करून घेऊन दी. एड. कक्ष, उच्चशिक्षण संघालनालयांकडे प्रतिस्वाक्षरीसाठी पाठ्यून सदरहू प्रवेश सक्षम प्राधिकारी यांचेकडून प्रमाणित करून घेण्याची जबाबदारी ही संबंधित प्राचार्यांची/व्यवस्थापनाची असेल. तसेच या संवगातून प्रवेशित केलेल्या विद्यार्थ्यांकडून शिक्षण शुल्क समितीमार्फत निर्धारीत केले शुल्काव्यतिरिक्त कोणतेही अतिरिक्त शिक्षण शुल्क आकाशता येणार नाही.

इ) शासकीय केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेत सहभागी विनाअनुदानित / कायम विनाअनुदानित अल्पसंख्यांक महाविद्यालये ५० टक्के जागा केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेतून भरत्या जातील व उर्करीत ५० टक्के अल्पसंख्यांक कोटा हा केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेतूनच सीईटी उत्तीर्ण उमेदवारातूनच (Govt. CAP) भरावा. ज्या कायम विनाअनुदानित अल्पसंख्यांक इर्जा असणा-या महाविद्यालयाने आपले प्रवेश अल्पसंख्यांक कोट्यांतर्गत केलेले आहेत, त्या अध्यापक महाविद्यालयांना त्यांच्या Login ID नम्यून उमेदवारांना प्रवेश पत्र काढून देणे आवश्यक राहील. केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेतून अल्पसंख्यांक कोट्यांतर्गत प्रवेशित उमेदवाराची यादी केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेमार्फत प्रमाणित करून घेतल्यानंतर प्रवेश नियंत्रण समितीकडून मान्यता प्राप्त करून घेऊन दी. एड. कक्ष, उच्चशिक्षण संघालनालयांकडे प्रतिस्वाक्षरीसाठी पाठ्यून सदरहू प्रवेश सक्षम प्राधिकारी यांचेकडून प्रमाणित करून घेण्याची जबाबदारी ही संबंधित प्राचार्यांची/व्यवस्थापनाची असेल. तसेच या संवगातून प्रवेशित केलेल्या विद्यार्थ्यांकडून शिक्षण शुल्क समितीमार्फत निर्धारीत केले शुल्काव्यतिरिक्त कोणतेही अतिरिक्त शिक्षण शुल्क आकाशता येणार नाही.

ठिर: अल्पसंख्यांक कोट्यांतर्गत महाविद्यालयांना इतर प्रवार्गांतील प्रवेशित करावायचे असल्यास तशी लेखी पूर्वपरवानगी ही अल्पसंख्यांक विभागामार्फत प्राप्त करणे महाविद्यालयावर बंधनकारक राहील.

इ) विद्यापीठाच्या पदव्युत्तर शिक्षण विभागांतील विद्यापीठ स्तरावर राबविण्यात येणाऱ्या अनुदानित/विनाअनुदानित/स्वयंसहाय्यित एम.एड. अशासकमाच्या प्रवेशासाठी केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेतून पात्र विद्यार्थ्यांचे प्रवेश त्यांच्या स्तरावर जाहिरातीद्वारे शासकीय सीईटी उत्तीर्ण उमेदवारांचे अर्ज माणवाचेत व प्राप्त अर्जातून गुणवत्तेनुसार व शासनाने प्रसिद्ध केलेल्या प्रचलित एम.एड प्रवेश नियमावलीनुसार विद्यापीठ स्तरावर प्रवेश प्रक्रिया राबवावी.

१.२ अ) अशासकीय विनाअनुदानित / कायम विनाअनुदानित शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयांना एक खिडकी योजनेनुसार १०० टक्के जागा शासनाच्या केंद्रिय प्रवेश प्रक्रियेतून (Govt CAP) अथवा महाराष्ट्र विनाअनुदानित अध्यापक महाविद्यालय संस्थाचालक असोसिएशनची सी.ई.टी. व असोसिएशन प्रवेश प्रक्रिया (Association CAP) द्वारा भरणे अनिवार्य आहे. दोन्ही CAP मिळून जागा भरता येणार नाहीत.

ब) केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेत सहभागी असणा-या अशासकीय विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयाचे प्रवेश केंद्रीय प्रवेश समितीकडून तपासून घेऊन प्रवेश नियंत्रण समितीद्वारा मान्य करून घेणे बंधनकारक राहील.

क) केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेत सहभागी असणा-या अशासकीय विनाअनुदानित / कायम विना अनुदानित संस्थांनी आपला २० टक्के व्यवस्थापन कोटा भरतांना (Govt. CAP) वर्षे २०२२-२३ च्या सीईटी उत्तीर्ण पात्र उमेदवारातूनच अथवा महाराष्ट्र विनाअनुदान अध्यापक महाविद्यालय संस्था चालक असोसिएशन (Asso. CAP) यांपैकी एकाच (CAP) मधून गुणवत्तेनुसार भरता येणील. दोन्ही (CAP) मधून एकत्रित जागा भरता येणार नाहीत.

महाविद्यालय व्यवस्थापन कोटा घेऊ इच्छित नसल्यास त्या जागा महाविद्यालयाला केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेकडे समर्पित करता येतील.

इ) केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेत सहभागी अशासकीय विनाअनुदानित आणि कायम विनाअनुदानित अल्पसंख्यांक अध्यापक महाविद्यालयांना अल्पसंख्यांक कोटा केंद्रीय प्रवेश प्रक्रिया (Govt. CAP) अथवा महाराष्ट्र विनाअनुदान अध्यापक महाविद्यालय संस्थाचालक असोसिएशन (Asso. CAP) यांपैकी एकाच CAP मधून जागा भरता येईल. दोन्ही CAP मधून एकत्रित जागा भरता येणार नाहीत. ज्या विनाअनुदानित, कायम विनाअनुदानित अल्पसंख्यांक

अध्यापक महाविद्यालयाने केंद्रीय प्रवेश प्रक्रिये (CAP) मधून अल्पसंख्यांक कोटा भरला आहे त्यांना Login ID मधून प्रवेशपत्र काढून देणे आवश्यक राहील. केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेत सहभागी अशासकीय विनाअनुदानित / कायम विनाअनुदानित अल्पसंख्यांक अध्यापक महाविद्यालयाने अल्पसंख्यांक कोटा भरला असेल तर अल्पसंख्यांक कोट्युलर्गत प्रवेशित उपेदवारांची यादी नियंत्रण समितीकडून मान्य करून घेणे अनिवार्य राहील. त्यानंतर संच बी.एड. कक्षामार्फत त्यावर प्रतिस्वाक्षरी करणे बांधनकारक राहील.

अल्पसंख्यांक कोट्यांतर्गत पुरेशा जागा संस्थेला उपलब्ध न झाल्यास अथवा संस्था अल्पसंख्यांक कोटा घेऊ इच्छित नसल्यास त्या जागा संस्थेला केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेकडे समर्पित करता येतील.

१.३	महाराष्ट्र विनाअनुदानित अध्यापक महाविद्यालय संस्थाचालक असोसिएशनचे सदस्य असलेल्या शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयातील प्रवेश संघटनेमार्फत घेतलेल्या त्या त्या बाबाची सापाईक प्रवेश परीक्षा (Association CET) व असोसिएशन प्रवेश प्रक्रिया (Association CAP) द्वारा एक खिडकी योजने अंतर्गत प्रवेश होणे बंधनकारक राहील. मा. सर्वोच्च न्यायालय / मा. उच्च न्यायालय / प्रवेश नियंत्रण समितीचे निर्णय / शासनाकडून बेळोवेळी प्रसिद्ध करण्यात आलेले प्रचलित निर्णय व नियम बंधनकारक राहील. महाविद्यालयात प्रवेशित उपेदवारांची यादी असोसिएशनमार्फत प्रमाणित करून घेऊन प्रवेश नियंत्रण समितीद्वारा मान्य करून घेणे बंधनकारक राहील.
१.४	<p>अ) १) मान्यताप्राप्त अकृषि विद्यापीठांच्या एन.सी.टी.ई.मान्यताप्राप्त अध्यापक महाविद्यालयातून बी.एड. (शिक्षणशास्त्र व एकात्मिक) पदवीला खुल्या संवगांतील ज्या उपेदवाराला किमान ५५ टक्के गुण (सीईटी प्रवेश अर्ज भरण्यासाठी ५४.५ व त्यापेक्षा अधिक गुण प्राप्त उपेदवार पात्र राहील) व मागासवर्गीय संवगांतील (अ.जा., अ.ज., वि.जा.अ, भ.ज.ब., भ.ज.क., भ.ज.ड., इ.मा.ब. व वि.मा.प्र.) ज्या उपेदवारांना किमान ५० टक्के गुण (सीईटी प्रवेश अर्ज भरण्यासाठी ४९.५ व त्यापेक्षा अधिक गुण प्राप्त उपेदवार पात्र राहील) व महाराष्ट्राबाहेरोल विद्यापीठातील सर्व संवगांतील उपेदवारांना किमान ५५ टक्के गुण (सीईटी प्रवेश अर्ज भरण्यासाठी ५४.५ व त्यापेक्षा अधिक गुण प्राप्त उपेदवार पात्र राहील) मिळाले आहेत असे उपेदवार एम.एड. प्रवेशासाठी घेण्यात येणाऱ्या सी.ई.टी. परीक्षेला बसण्यास पात्र राहील.</p> <p>अ) २) सी.ई.टी. ला खुला संवग याना ५० ऐकी किमान १८ गुण व मागासवर्गीय संवगांतील (अ.जा., अ.ज., वि.जा.अ, भ.ज.ब., भ.ज.क., भ.ज.ड., इ.मा.ब. व वि.मा.प्र.) किमान १५ गुण व महाराष्ट्राबाहेरोल विद्यापीठातील सर्व संवगांतील उपेदवारास किमान १८ गुण मिळाले असलील, असे उपेदवार एम.एड. अध्यासक्रमाच्या प्रवेशाला पात्र राहील.</p>
१.५	<p>ब) जे उपेदवार मार्च / एप्रिल २०१२ च्या बी.एड पदवीच्या परीक्षेला बसले याहेत ते उपेदवार सापाईक प्रवेश परीक्षा (CET) देण्यास पात्र राहील. महाविद्यालयाचा प्राधान्यक्रम भरण्याच्या कालावधीपर्यंत ज्या उपेदवाराच्या बी.एड परीक्षेचा निकाल जाहीर होईल व जे नियम क्रमांक १.४ अ) १ व २ प्रमाणे पात्र असलील व जे प्राधान्यक्रम अर्ज भरतील अशांचा समावेश एम.एड प्रवेश प्रक्रियेत केला जाईल. ज्या उपेदवारांच्या प्रवेश प्रक्रियेच्या पद्धत्या काढात बी.एड चा निकाल लागेल व १.४ अ) १ व २ नुसार एम.एड प्रवेशास पात्र असलील तर त्या उपेदवारांना त्यावेळी प्राधान्यक्रम अर्ज भरता येईल व त्यानंतरच्या प्रवेश प्रक्रियेत त्यांचा समावेश केला जाईल. अशा उपेदवारांना प्राधान्यक्रम अर्ज भरण्यासूनी झालेल्या प्रवेश फेरीत गुणवत्तेनुसार स्थान मागता येणार नाही.</p>
१.६	ज्या विद्यापीठाच्या बी.एड पदवी परीक्षेच्या गुणपत्रकात गुणांच्या ऐवजी श्रेणी दिलेली असेल अशा उपेदवारांनी त्या त्या विद्यापीठाचे त्या क्षेणीशी समकक्ष गुण दर्शविणारी साक्षांकीत प्रमाणपत्राची प्रत अर्जासोबत जोडणे आवश्यक आहे. ज्या विद्यापीठात विषयांच्या ऐवजी कोड नंबर दिलेले असलील त्यांनी विषयाचा कोड नंबरचे विवरण सोबत जोडणे आवश्यक आहे.
१.७	उपेदवारांना बी.एड पदवी परीक्षेच्या ज्या गुणांवर पदवी पात्र झाली आहे त्या एकूण गुणांचे टक्कवारी एम.एड. प्रवेशाच्या किमान पात्रतेसाठी व गुणवत्तेसाठी ग्राह्य धरली जाईल व गुणांची गणणा केली जाईल. विद्यापीठाने बी.एड पदवी देताना तात्त्वीक (Theory Examination) भागासाठी गुण व अंतर्गत मूल्यापनासाठी (Internal Assessment) श्रेणी (Grade) दिली असेल तर श्रेणीचे रूपांतर गुणात उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी उपेदवाराची राहील. अशा उपेदवारांनी श्रेणीचा गुणांत रूपांतर करण्याचा विद्यापीठाहारे प्रमाणित तक्ता जोडणे बंधनकारक राहील.
१.८	केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेत समर्विष्ट असणाऱ्या महाविद्यालयांची प्रवेशक्रमता, माध्यम, अध्यापनाधती व शिक्षणशुल्क इत्यादी माहिती केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेच्या वेबसाइटवर व ए.एन.सी.वर महाविद्यालयाचा प्राधान्यक्रम भरतीवेळी उपेदवारांना उपलब्ध होईल.
१.९	शासनांचा केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेत्रा सी.ई.टी. उपेदवारांना संवगानहाय, टक्कवारोनुसार एकूण उपलब्ध जागा विचारान घेऊन खालील प्रमाणे प्रवेश दिल्ये जातात.

- १) बी.एड पदवी प्राप्त केलेल्या विद्यापीठातील विद्यार्थ्यांसाठी ७० टक्के जागा.
- २) बो.एड पदवी प्राप्त केलेले विद्यापीठ सांडून महाराष्ट्रातोल इत्यु विद्यापीठातील विद्यार्थ्यांसाठी २८ टक्के जागा.
- ३) महाराष्ट्राबाहेरील विद्यापीठातून बी.एड पदवी प्राप्त केलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी २ टक्के जागा.
- ४) हे विभागाने दुसऱ्या फेरीपर्यंत राहोल.

प्रवेशाच्या दोन फेरीनंतर जागा शिल्लक राहिल्यास संबंधित आध्यापक महाविद्यालयामार्फत महाविद्यालयाला प्राप्त राज्यस्तरोय गुणवत्ता यादीतून गुणवत्तेनुसार विषयनिहाय / संवर्गनिहाय प्रवेश दिले जातील. महाविद्यालयातील गुणवत्ता यादीतून उमेदवारांकडून प्राप्त अजौळी गुणवत्ता यादी ७० टक्के, २८ टक्के व २ टक्के याचा विचार न करता एकत्रित गुणवत्ता यादी विषयनिहाय / संवर्गनिहाय केली जाईल व त्या यादीनुसार प्रवेश केले जातील. खाली विषयाचे किंवा संवर्गाचे पुरेसे उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास नियम क्रमांक १.५, १.६, १.७ व १.८ या नियमानुसार अदलाखंदल करून रिक्त जाणा भरण्यांत येतील व त्यासाठीचे वेळापत्रक आवश्यकतेनुसार स्वतंत्रपणे वेळसाईट व वर्तमानपत्रे यामधून प्रसिद्ध केले जाईल.

टीप : केंद्रीय प्रवेशप्रथमतेहीरारा एम.एड. प्रवेश होत असल्यामुळे हे नियम राज्यातील सर्व विद्यापीठांना लागू राहील.

- २ खालील अ, ब, क वैकों कोणत्याही एकाच संवर्गासाठी सक्षम अधिकांश्याचे प्रमाणपत्र, ज्यात उमेदवाराशी नाते व संबंधितास सकालत देय असल्याचे प्रमाणपत्र सादर केल्यास संबंधित उमेदवारास (शेकडा दोन) अतिरिक्त गुण देण्यात येतील.
- अ) स्वातंत्र्य सैनिकांची मुले/मूली/पती/पत्नी यांना
- ब) प्रकल्पग्रस्त/भूकंपग्रस्त कुटुंबातील उमेदवारांना
- क) परित्यक्ता/घटस्फोटीत महिला/विद्यवाना.

सामाईक प्रवेश परीक्षा (CET)		परीक्षेचे स्वरूप		
	विषय	प्रश्नसंख्या	गुण	टक्केवारी
१	शैक्षणिक तत्वज्ञान / समाजशास्त्र	१०	१०	२०
२	शैक्षणिक मानसशास्त्र	१०	१०	२०
३	शैक्षणिक मूल्यमापन / संख्याशास्त्र	१०	१०	२०
४	शालेय प्रशासन व व्यवस्थापन	१०	१०	२०
५	माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान	१०	१०	२०

विषय व यात्रांश

- १) अ) शैक्षणिक तत्वज्ञान : आदर्शवाद, वास्तववाद, निरसंग्राव व कार्यवाद.
तत्त्वज्ञ - रविंद्रनाथ टागोर, महात्मा गांधी, महात्मा फुले, हसो, फ्लेटो आणि जॉन डयुइ.
- ब) शैक्षणिक मानसशास्त्र : शिक्षण परिवर्तनाचे साधन, जागतिकीकरण, आधुनिकीकरण, राष्ट्रीय एकात्मता, मूल्य शिक्षण, महिलांचे सक्षमीकरण व सर्वसमावेशक शिक्षण.
- २) शैक्षणिक मानसशास्त्र : व्यक्तिमत्त्व, बुद्धीमत्ता, अध्ययनाचे सिद्धांत, मानसिक आरोग्य, सामाजिक मानसशास्त्र, अध्यापनाची प्रतिमाने, शान्तरक्तनावाद व मार्गदर्शन आणि सामुद्रदेशन (संकल्पना).
- ३) अ) शैक्षणिक मूल्यमापन : संकल्पना, प्रकार तंत्रे, पद्धती व उद्दीर्घाचे वर्गीकरण.
- ब) संख्याशास्त्र : केंद्रीय प्रवृत्ती परिमाणे व विचलनशीलतेची परिमाणे.
- ४) शालेय प्रशासन व व्यवस्थापन : कोठारी आयोग, राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, राष्ट्रीय शान आयोग, शालेय प्रशासन व व्यवस्थापनातील चालू घडामोडी, शिक्षणाचा अधिकार, शिक्षण विषयक कायदा, भारतीय शिक्षण व्यवस्था व शैक्षणिक समस्या, शाळा संहिता.
- ५) माहिती व संप्रेषण तंत्रज्ञान व संशोधन अभियोग्यता : शिक्षणामध्ये संगणकाचा वापर (अध्यापन, अध्ययन, मूल्यमापन व व्यवस्थापन) या संदर्भात व संशोधन अभियोग्यता

- ३.१ अ) सामाईक प्रवेश परीक्षा ही वरोल अभ्यासक्रमावर आधारित ५० गुणांची १ तासाची असेल.
प्रश्न प्रकार : बहुपर्यायी प्रश्न (चार पर्याय) व प्रश्न संख्या : ५०

- ब) प्रवेश अर्ज, सी.ई.टी. परीक्षा व प्रवेशप्रक्रिया शुल्क :
 १. खुला व महाराष्ट्राबाहेरील सर्व संवर्गासाठी रु.८००/-.
 २. महाराष्ट्रातील मागासवर्गीयासाठी रु.४००/-.

(अ.जा., अ.ज., वि.जा.भ.ज., इ.मा.व. व वि.मा.प्र.)

(उमेदवाराने अर्ज घेतेवेळी पागासवर्गीस असल्याचे सक्षम प्राधिकारांयांने प्रमाणपत्र दाखविले आवश्यक आहे.)

- क) सीईटीचे माध्यम : सीईटीचे माध्यम फक्त मराठी / इंग्रजी असेल.

गुणवत्ता यादीतील क्रम ठरविण्याची पढती

सामाईक प्रवेश-परीक्षेनंतर पात्र उमेदवारांच्या गृणवित्तायादीसाठी उमेदवाराने मिळविलेल्या गुणांचा विचार पुढीलप्रमाणे करण्यात येईल व त्याचा गृणवित्त कम ठरविण्यात येईल :

अ) बो.एड पदवीला प्राप्त डिलेल्या गुणांकाचे ५० टक्के गुण.

ब) सामाईक परीक्षेत उमेदवाराने प्राप्त केलेले गुण.

क) उमेदवाराने अ आणि ब गटात प्राप्त केलेल्या गुणांची बंरोज करून यंत्रांन्या गुणकानुसार उमेदवाराचा गृणवित्त कम ठरविला जाईल.

५ शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयातील जागांचो विभागाची (विद्यापीठ क्षेत्रानुसार)

अ) प्रत्येक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयातील एकूण प्रवेश क्षमतेच्या शेकडा ७० टक्के जागा ते महाविद्यालय ज्या विद्यापीठ क्षेत्रात येते, त्या विद्यापीठाची बो.एड पदवी संपादन केलेल्या एम.एड. प्रवेशास पात्र उमेदवारांसाठी राहतील.

ब) १) प्रत्येक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयाच्या एकूण प्रवेश क्षमतेच्या शेकडा २८ टक्के जागा ते महाविद्यालय ज्या विद्यापीठ क्षेत्रात येते त्या विद्यापीठाचे बो.एड उमेदवार वगळून महाराष्ट्रातील अन्य सर्व मान्यताप्राप्त अकूषी विद्यापीठे, हंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुक्त विद्यापीठाची महाराष्ट्रातील केंद्रे थव्यावर्तीराव चक्रवाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक वेथून बो.एड.पदवी संपादन केलेले उमेदवार एम.एड. प्रवेशास पात्र राहतील.

२) सैन्य दलातील सक्रिय असलेले आजी (ऑफिचर सकिंसेस) / अधिकारी व कर्मचारी तसेच माजी सैनिकांची मुले/मूली/ पती/पत्नी व स्वतः माजी सैनिक यांच्यासाठी राखीव जागेवर महाराष्ट्र राज्यात संवेत असलेल्या तसेच महाराष्ट्रातील राहिवासी असलेले परंतु राज्याचाहेर सैन्यदलात नोंकरीत असलेल्या अधिकारी/सैनिक/कर्मचारी यांची मुले/मूली/पती/पत्नी यांनी इतर राज्यातील मान्यताप्राप्त विद्यापीठाचो बो.एड परीक्षा उत्तीर्ण केली आहे, असे उमेदवार त्यांच्यासाठी २८ टक्क्यामध्ये २ टक्के राखीव असलेल्या जागांवर एम.एड प्रवेशास पात्र राहतील.

क) शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयांच्या एकूण प्रवेश-क्षमतेच्या २ टक्के जागा महाराष्ट्राबाहेरील मान्यताप्राप्त विद्यापीठे व ५ ब (१) मध्यील मुक्त विद्यापीठ किंवा त्यांची महाराष्ट्रातील केंद्रे वगळून मुक्त विद्यापीठाची बो.एड पदवी परीक्षा उत्तीर्ण केलेल्यासाठी राहतील. या जागेसाठी सर्व उमेदवार खुल्या गटातील समजण्यात येतील.

घ) ३० (२८ + २) टक्के जागांसाठी विद्यापीठाबाहेरील उमेदवारांचे पुरेसे अज्ञ न आल्यास उर्वरित जागा संबंधित महाविद्यालयाच्या विद्यापीठ क्षेत्रातील ७० टक्के कांटाच्या प्रतिक्षा यादीतील उमेदवारांमधून गुणवत्तेनुसार भरण्यात येतील.

६ वेगवेगळ्या घटकांसाठी राखीव जागा (आरक्षण)

६.१ एम.एड.अभ्यासक्रमासाठी ७० टक्के व ३० टक्के जागांवर प्रवेश देताना शासनाच्या आरक्षणासंबंधीच्या प्रचलित घोरणानुसार एकूण प्रवेश क्षमतेच्या ५० टक्के जागा मागासवर्गांव घटकांसाठी राखीव असून त्याचे संवर्गांनीहाय आरक्षणाचे प्रमाण पुढील प्रमाणे राहील :

अ.क्र	संवर्ग	टक्केवारी
१	अनुसूचित जाती व अनुसूचित जातीमधील बीच्द धर्म स्वीकारलेली व्यक्ती (S.C.)	१३
२	अनुसूचित जमाती (S.T.)	७
३	विमुक्त जाती (१४ तत्सम जाती) (VJ/DT) (अ)	३
४	भटक्या जमाती (जानेवारी १९९० पूर्वीच्या २८ व तत्सम जाती) (N.T.1) (ब)	२.५
५	भटक्या जमाती (धनगर व तत्सम जमाती) (N.T.2) (क)	३.५
६	भटक्या जमाती (वंजारी व तत्सम जमाती) (N.T.3) (ड)	२
७	इतर मागासवर्गांव (OBC)	१९
	एकूण	१००

६.२ अ) शासनाच्या प्रचलित निर्णयानुसार ज्या जातीना नॉन-क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र किंवा जात पडताळ्यांनी दाखला आवश्यक आहे, त्यांनी तो अर्जासोबत जोडावा. अन्यथा संबंधित उमेदवाराचा समावेश खुल्या संवर्गांत करण्यात येईल.
ब) नॉन क्रिमिलेअर प्रमाणपत्र हे शासनाने वेळावेळी प्रसिद्ध केलेल्या प्रचलित निर्णयानुसार असून अर्जावार्य आहे.
क) शासनाने वेळावेळी प्रसिद्ध केलेल्या शासन प्रचलित निर्णयानुसार समावेश करण्यात असून त्या निर्णयानुसार जाती, उपजाती तसेच संवर्गांबदल त्या त्या निर्णयानुसार आरक्षणासाठी पात्र राहतील.

टिप :

१. घटनात्मक आरक्षण महाराष्ट्रातील निवासी उपदेवारासच लागू राहील.
२. आरक्षणाच्या संदर्भात महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी निर्णयित केलेल्या निर्णयानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

६.३ **विशेष मागास प्रवर्गावादातची तरतुद :** महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च व तत्र शिक्षण विभाग, क्र.टीडीएम/३३२७/१२९२६/(१०८६)/तांशि-१, दि.११ जून १९९७ च्या शासन निर्णयानुसार आरक्षण जागा पकृष्ट ५० टक्के करण्यात आल्या. या शासन निर्णयाच्या तरतुदानुसार आरक्षण जागा पकृष्ट ५० टक्के करण्यात आल्या. या शासन निर्णयाच्या तरतुदानुसार

- (१) विशेष मागास प्रवर्गात ज्या जाती आहेत, त्यांवैकी काही जाती इतर मागासवर्गांयांपांधे समाविष्ट होत्या. त्यामुळे सुरुवातीस विशेष मागास प्रवर्गांचे प्रमाणपत्रधारक उपदेवारांची जात ज्या मागास प्रवर्गामध्ये समाविष्ट होती त्या मागास प्रवर्गाच्या आरक्षणासाठी पात्र समजण्यात येईल.
- (२) गुणवत्ता यादीनुसार प्रवेशप्रक्रिया केल्यानंतर जर कोणत्याही मागासवर्गांय प्रवर्गासाठी आरक्षण असलेल्या जागांवैकी काही जागा रिक्त राहिल्या तर त्या जागेवर एकूण प्रवेशक्षमतेच्या जास्तीत जास्त २ टक्के पर्यंत प्रवेशासाठी विशेष मागासवर्गाच्या उपदेवारांना प्रवेशासाठी प्राधान्य देण्यात येईल.
- (३) यासंबंधी नोंद-क्रिमिले अरबाबत वेळोवेळी प्रसिद्ध झालेले न्यायालयाचे व शासनाचे निर्णय लागू राहील.

६.४ **खल्या प्रवर्गाच्या ५० टक्के जागा व राखीव प्रवर्गाच्या ५० टक्के जागा यांच्या अंतर्गत खालील उपदेवारांना त्या समोर दर्शविल्याप्रमाणे स्वतंत्रपणे आरक्षण राहील.**
अ) जिल्हा शल्य चिकित्सक यांनी किमान ४० टक्के शारीरिकदृष्ट्या अपांग असत्याचे प्रमाणपत्र दिलेले उपदेवार - ३ टक्के.
ब) सैन्य दलालील सक्रिय सेवेत असलेले (ऑपिटक सर्किस) कर्मचारी व माजी सेनिक यांची मुळे/मुली व पती/पत्नी व स्वतः माजी सेनिक - ३ टक्के

सूधाना : हे अंतर्गत आरक्षण असत्यामुळे प्रथम गुणवत्तेनुसार या जागा भरल्या जातील व भरलेल्या जागा ज्या संवर्ग व विवाचाच्या असतील त्या संवर्गाच्या तेवढ्या जागा नियमित प्रवेशाच्या जागामधून कमी होतील.

६.५ **सर्व शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयातील एम.ए.ड. अभ्यासक्रमासाठी एकूण प्रवेश क्षमतेच्या ३० टक्के जागांचे आरक्षण महिलासाठी ठेवण्यात आले आहे. (शासन निर्णय क्र.जाईली-१०००/७२३/२०००/म.शि-१ दिनांक १७ एप्रिल, २०००)**

घटस्फोटिट/परित्यक्ता/विधवा महिला यांना सक्षम अधिकान्यांचे प्रमाणपत्र सादर केल्यास महिलासाठी असलेल्या ३० टक्के आरक्षणात समान गुणवत्तेच्या तुलनेत प्राधान्य देण्यात येईल. (शासन निर्णय क्र.एससीटी/२००२/(१८/०२)/ म.शि-३, दि.२६ फेब्रुवारी, २००२).

६.६ **काशिमी विस्थापितासाठी शासन निर्णय, उच्च व तत्रशिक्षण आणि सेवायोजन विभाग क्रमांक : टीईएम ८०९६ / (७१८८) / टीई१, दिनांक २४ जून, १९९६ अनुसार प्रत्येक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयातील प्रत्येक मंजुर तुकाडीकरिता अधिकाची १ जागा प्रवेशासाठी दिली जाईल.**

६.७ **अ) एम.ए.ड. अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या मागासवर्गांच्या विद्यार्थ्यांनी स्थानाच्या जातीच्या प्रमाणपत्र, जातपडलाळणी प्रमाणपत्र व नोंद क्रिमिले अर प्रमाणपत्रांच्या साक्षात्कित सत्य प्रती प्रवेश अर्जासाबद सादर करण्यात. अंतिम प्रवेशांच्या वेळी मूळ प्रमाणपत्रे सादर करणे अनिवार्य राहील. जातीच्या वैधता प्रमाणपत्राबाबत शासनाने वेळोवेळी काढलेले प्रचलित निर्णय लागू राहील.**
ब) शासनामध्ये वेळोवेळी विधव संवर्गात काही जातीचा संवर्ग बदलला जातो. अशा बाबीची नोंद योग्य पुराव्यासह सादर करण्यात यावी.

शिक्षण शुल्क

शासन / विद्यापीठ / शुल्क समितीने विहत केल्याप्रमाणे.

टीप १) ज्या महाविद्यालयांचे शिक्षणशुल्क मो.शिक्षण शुल्क समितीने निर्धारित केलेले नाही अशा महाविद्यालयात प्रवेश घेते वेळी संबंधित विद्यार्थ्यांना मो.शिक्षणशुल्क समितीने ठरवून दिलेली अंतरिम फी (Interim Fee) भरावी लागेल. सदर महाविद्यालयांची अंतिम शुल्क रचना ठरल्यानंतर विद्यार्थ्यांना या महाविद्यालयांची उर्वारित फी भरावी लागेल अथवा तो कमी असल्यास संस्थेस ती विद्यार्थ्यांना परत करावी लागेल व तशा प्रकारचे करार विद्यार्थी व प्राचार्य यांच्यामध्ये प्रवेश घेतेवेळी होणे आवश्यक आहे.

२) महाराष्ट्र शासन/विद्यापीठ/शिक्षण शुल्क समितीने सन २०१२-२०१३ साठी शुल्कामध्ये सुधारणा केल्यास ते शुल्क विद्यार्थ्यावर बंधनकारक राहील.

३) या शुल्का व्यातिरिक्त विद्यापीठाने इतर शुल्क निर्धारित केल्यास ते शुल्क त्या त्या विद्यापीठाचे क्षत्रातील अध्यापक महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना भरणे बंधनकारक राहील.

प्रवेशासंबंधी सर्वसाधारण नियम

८.१	<p>मागासवर्गीय उमेदवारांनो आपल्या जातीच्या प्रमाणपत्रांची साक्षात्कृत प्रत माहिती पुस्तिकातील सुचनेनुसार चूडावी, तसेच बेळोवेळी प्रसिद्ध केलेल्या प्रचलित शासन निर्णयानुसार ज्या जातीना जात पडताळणी प्रमाणपत्र आवश्यक आहे, तसेच बिगर उपत माट प्रमाणपत्र आवश्यक आहे त्यांची साक्षात्कृत प्रत चूडावी, जर आवश्यक प्रमाणपत्र अजे भरताना उपलब्ध नसलील तर प्रवेशाच्या बेळी सदर प्रमाणपत्र उपलब्ध करून दिले जातोल याबद्दल प्रांतजापत्र ए.एल.सी. सेंटरवर घावे, अन्यथा त्यांना मागासवर्गीयाना दिलेल्या संवलतीचा लाभ देता येणे शक्य हाणार नाही, त्यांना खुला संवर्ग उमेदवार पानव्यात घेईल, याचाबतीत शासनाने बेळोवेळी घेतलेले प्रार्थनात निर्णय लागू राहतील.</p>
८.२	<p>प्रवेश प्रक्रियेच्या बेळापत्रकानुसार तसेच बेळोवेळी घेण्यात आलेल्या सुचनानुसार उमेदवाराने कायवाही करणे ही उमेदवाराची जबाबदारी राहील.</p>
८.३	<p>१) प्रवेश प्रक्रिया : प्रवेश प्रक्रिया गुणवत्तेनुसार सरळ प्रवेश पद्धतीने संगणकाच्या सहाय्याने होईल, २) संगणकाच्या सहाय्याने सरक्कप्रवेश प्रक्रिया : या पद्धतीत गुणवत्तेनुसार संगणकामार्फत संबंधनिहाय व माध्यम निहाय प्रवेश करण्यात येतील. या प्रवेशासाठी समुपदेशनास बोलावले जाणार नाही, प्रवेशासंबंधीची संपूर्ण माहिती बेबसाईट व ए.एल.सी कॅंट्रावर उपलब्ध असेल, आवश्यकतेनुसार उमेदवाराशी त्यांच्या पत्त्यावर अथवा त्यांनी दिलेल्या दूरध्वनी क्रमांक / धमणध्वनीवर संपर्क साधण्यात येईल, तेहा प्रवेश अर्जावर संपर्क पत्ता / दूरध्वनी क्रमांक / धमणध्वनी क्रमांक योग्य प्रकारे नोंदविणे आवश्यक आहे, प्रवेशाचे टप्पे पुढील प्रमाण. अ) प्रथम जाहिरातीत नमूद केल्यानुसार बी.एड.पदवी परीक्षा उत्तीर्ण अहंतापात्र उमेदवारांनी व वर्ष २०११ च्या मार्च / एप्रिल मधील बी.एड. पदवी परीक्षेला बसणाऱ्या उमेदवाराने सीईटी परीक्षेचा अजे करण्यासाठी नजिकीच्या MKCL च्या अधिकृत अध्ययन केंद्रावर (ALC) जाऊन अजे विकल घ्यावा व काळजीपूर्वक भरावा. या अर्जात उमेदवाराकडून भरण्यात आलेली माहिती केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेद्वारे तपासली जात नाही, त्यामुळे चुकीच्या माहितीच्या आधारे उमेदवार सी.ई.टी.ला पात्र ठरला व सी.ई.टी. उत्तीर्ण होऊन तात्पुरता प्रवेश मिळाला तरी तो प्रवेश ग्राह्य ठरला जाणार नाही व दिलेला तात्पुरता प्रवेश रहे होईल व याचाबतीची सर्वस्वी जबाबदारी उमेदवाराची राहील, चुकीच्या / अपूर्ण महितीचा अजे बाद ठरविण्यात येईल, यापूढील कायवाही खालीलप्रमाणे होईल. १) बेळापत्रकात नमूद केलेल्या कालावधीत सीईटीसाठीचे प्रवेशपत्र विद्यार्थ्याने संबंधित ALC मधून प्राप्त करून घ्यावे. २) बेळापत्रकानुसार सीईटी घ्यावी. ३) बेळापत्रकानुसार सीईटी निकाल जाहीर होईल. ४) बेळापत्रकानुसार विद्यार्थ्याने संबंधित ALC मधून सी.ई.टी. गुणपत्रक प्राप्त करून घ्यावे.</p> <p>ब) सीईटी पात्र उमेदवाराने केंद्रीय प्रवेश प्रक्रीयेच्या बेळापत्रकात नमूद केल्याप्रमाणे ALC केंद्रावर जाऊन महाविद्यालयाचा प्राधान्यक्रम अजे तसेच शैक्षणिक अहंतापूर्ण व सीईटी गुण भरावेत व त्याची सत्यप्रत न चुकता संबंधित ALC कडून प्राप्त करून घ्यावी.</p> <p>क) महाविद्यालयाचा प्राधान्यक्रम भरण्याची पद्धती खालील प्रमाणां :</p> <ol style="list-style-type: none"> १) हा अजे भरत असताना या महाविद्यालयात प्रवेश घ्यावयाचा आहे त्या महाविद्यालयाचे प्राधान्यक्रम भरावेत. २) पहाविद्यालयाचा देण्यात आलेला प्राधान्यक्रम व गुणवत्ता यावर प्रवेश आधारित असत्यामुळे पहाविद्यालयाचा प्राधान्यक्रम अतिशय काळजीपूर्वक वाचून भरावा. ३) महाविद्यालयाचा प्राधान्यक्रम प्रवेशासाठी महत्वाचा असल्याने उमेदवाराने पात्र माध्यमासाठी उपलब्ध असणाऱ्या जास्तीतजास्त ५० अध्यापक महाविद्यालयासाठी योग्य प्राधान्यक्रम देणे आवश्यक आहे. ४) उमेदवाराला प्रत्येक फेरीनंतर पुढील केरी सुरु होण्यापूर्वी प्राधान्यक्रमात बदल करता वर्झल. <p>ड) उमेदवाराने अजीत नमूद केलेल्या गुणवत्तेनुसार व त्याने दिलेल्या महाविद्यालयाच्या प्राधान्यक्रमानुसार माध्यमवार व संबंधनिहाय उपलब्ध जागेवर संगणकीकृत केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेद्वारा तात्पुरते प्रवेश दिले जातात, बेळापत्रकानुसार तात्पुरत्या प्रवेशित उमेदवाराची यादी बेबसाईटवर प्रसिद्ध केली जाईल, त्या उमेदवारांना तात्पुरता प्रवेश मिळाला आहे अशा उमेदवारांनी त्यांच्या संबंधित ALC मधून तात्पुरते प्रवेशपत्र प्राप्त करून घ्यावे.</p> <p>३) तात्पुरत्या प्रवेशित उमेदवाराने संबंधित महाविद्यालयात बेळापत्रकानुसार तात्पुरते प्रवेशात्र व सर्व पूर्ण प्रमाणपत्र व त्याच्या छायाप्रर्णासह उपर्याख रहावे, तात्पुरत्या प्रवेशित उमेदवाराचा प्रवेश, उमेदवारास अजीत नमूद केलेल्या माहितीच्या आधारे दाखावत येतो, या अजीची पडताळणी केंद्रीय प्रवेश मार्फतोमार्फत करण्याने येत नाही, पहाविद्यालयामार्फत या सर्व मूळ प्रमाणपत्रांच्या आधारे प्रवेश पावता, निवापिट पावता, संवर्ग माध्यम याची नागर्यणी कंतो जाईल, त्यात काही वृत्ती आहेतल्यास महाविद्यालयामार्फत उपर्याख द्या प्रवेश रहे केला जाईल मर्याद्यापत्रांचो छानतो झालेन प्रवेश आंतर्म</p>

करण्याची जबाबदारी संवेद्धी महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांवर राहील. तपासणीअंती पात्र उमेदवाराचा प्रवेश उमेदवाराने संबंधित महाविद्यालयाचे शुल्क भरल्यानंतर अंतिम केला जाईल. दमेदवाराच्या प्रवेशानंतर काही अपात्रा निदर्शनास आल्यास त्यास संबंधित अध्यापक महाविद्यालयाचे प्राचार्य जळाबदार राहतील.

इ) शासनाच्या केंद्रीय एम.एड प्रवेशाचे वेळापत्रक आधिसूचनेबरोबर प्राप्तिक करण्यात येईल. तसेच वेबसाईट व पाहितो पुस्तिकेनंतर हेण्यात येईल. वेळापत्रकात काही बदल असल्यास तो वेळोबोल्डी वेबसाईटवर व वर्तमानपत्रात जाहीर केला जाईल.

C.४ उमेदवाराने ७० टक्के /२८ टक्के /२ टक्के कोटा यापैकी प्रवेशासाठी पात्र असणा-या काटियासपारे खुण करावी.

C.५ अ) उमेदवाराने प्रवेश अंजात यांच्य व सत्य माहिती भरण ही उमेदवाराची जबाबदारी आहे. चुकीची माहिती भरल्यामुळे प्रवेश रद्द झाल्यास त्यासाठी संबंधित उमेदवार जबाबदार राहील. उमेदवाराने भरलेला प्रवेश अंज केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेव्वारा तपासला जात नाही. प्रवेश मिळाल्यानंतर महाविद्यालयामार्फत सर्व प्रमाणपत्राची छाननो होते व त्यामध्ये काही त्रुटी आढळल्यास प्राचार्यामार्फत प्रवेश रद्द केला जाईल.

ब) प्रवेशअंज भरताना गुणवत्तेसंबंधी गुणपत्रक तसेच इतर प्रमाणपत्रानुसार उमेदवाराकडून सादर करण्यात आलेली माहिती अंतिम राहील. यात प्रवेश अंज भरल्यानंतर कोणताही बदल करता येणार नाही.

क) प्राषान्यक्रम अंज भरताना उमेदवाराने धारण केलेली झान्हता ही अंतिम राहील व त्यावरून गुणवत्ता निश्चित केली जाईल. अंज भरल्यानंतर उमेदवाराने धारण केलेल्या अहैतेमुळे किंवा सादर केलेल्या अहैतेमुळे बदल केला जाणार नाही.

विशेष सूचना : उमेदवाराने अंज, माहिती पुस्तिकेतील माहिती व नियम यांच्या आधारे भरावा. ALC केंद्रावर असणारी संबंधित व्यक्ती ही तंत्रज्ञ आहे याची नोंद घ्या, त्यामुळे त्याने पुरविलेल्या माहितीच्या आधारे अंज भर नका त्यामुळे गुणांच्या गणिते किंवा इतर चुका झाल्यास/अंज बाब झाल्यास/प्रवेश रद्द झाल्यास उमेदवार संवेद्धी जबाबदार राहील.

अ) उमेदवाराने अंनलाईन भरलेली माहिती केंद्रीय प्रवेश समितीमार्फत तपासली जात नाही.

ब) उमेदवाराने भरलेली माहिती व त्यांनी दर्शविलेल्या गुणांच्या आधारे निश्चित झालेल्या गुणवत्तेनुसार तात्पुरता प्रवेश झाल्यानंतर प्रवेशित महाविद्यालयामार्फत ही माहिती तपासली जाईल.

क) उमेदवाराने भरलेल्या माहितीच्या आधारे व त्याने दर्शविलेल्या गुणांच्या आधारे गुणवत्तेनुसार प्रवेश दिले जातात. महाविद्यालयात प्रवेश अंतिम करताना उमेदवाराने अंजात नमूद केलेल्या माहितीनुसार पात्रता/गुणात किंवा इतर बाबोमध्ये काही त्रुटी/उणिवा/चुका आढळल्यामुळे प्रवेश रद्द झाल्यास ही संवेद्धी उमेदवाराची जबाबदारी राहील.

C.६ प्रवेशित उमेदवाराची अदलाबदल (Mutual Transfer) केली जाणार नाही. तथापि, अपलादात्मक परिस्थितीत मा.संचालक (उच्च शिक्षण) यांच्या मान्यतेने महाविद्यालय सुरु होण्यापूर्वी १५ दिवसांत व जर महाविद्यालय सुरु झाल्यानंतर प्रवेश मिळाला असल्यास ८ दिवसांत अशी अदलाबदल करता येईल. यासाठी संबंधीत उमेदवारानी खालील पद्धती अवलंबावी :

अ) मा. शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या नांवे राष्ट्रीयीकृत बँकेचा पुणे घेण्ये देय असणारा रु. १०००/- चा धनाकर्त्ता (Demand Draft) संचालनालयात भरावा.

ब) संचालनालय, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे बी.एड / एम.एड. कक्ष येथे विहित नमूद्यात, विहित वेळेत धनाकर्त्ता (Demand Draft) सह प्रत्यक्ष अंज सादर करावा.

क) बदली उमेदवाराचा शोध स्वतः बदली आवश्यक उमेदवाराने घ्यावयाचा आहे, ही बदली मागण्याच्या उमेदवाराची जबाबदारी आहे.

द) बदली मागण्यारा उमेदवार ज्या संवर्ग/माध्यम कोट्यातील आहे त्या ऐवजी बदली उमेदवार त्याच संवर्ग/माध्यम कोट्यातील असावा.

इ) संवधीत दोन्ही महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांचे ना हरकत प्रमाणपत्र अंजासोबत जोडणे आवश्यक आहे.

ई) अदलाबदल ही विशेष तरतुद आहे, हक्कं, नाही याची नोंद संबंधित उमेदवाराने घ्यावी.

विहित मुदतोत प्रवेशित उमेदवार संबंधित महाविद्यालयात उपस्थित न झाल्यास दिलेला तात्पुरता प्रवेश आणाआप रद्द होईल व सदर प्रवेशावर विद्यार्थ्यांचा कोणताही अधिकार असणार नाही.

अ) प्रवेश झाल्यानंतर व प्रत्यक्ष विद्यापौठाच्या वेळापत्रकानुसार अस्यासक्रम सुरु होण्यापूर्वीच्या कालावधीमध्ये उमेदवाराने प्रवेश रद्द केल्यास महाविद्यालयास फक्त रु.१०००/- कपात करता येईल. अस्यासक्रम सुरु झाल्यानंतर प्रवेशित विद्यार्थ्यांने आठ दिवसांच्या आत स्वतः प्रवेश रद्द केल्यास १० टक्के, नऊ ते पंधरा दिवसांच्या आत रद्द झाल्यास २० टक्के व सोऱ्या ते पंचाव्यांतीस दिवसांत रद्द केल्यास ५० टक्के शिक्षण शुल्क कपात करून उर्वरित रक्कम उमेदवारास परत केली जाईल. ४५ दिवसानंतर प्रवेश रद्द केल्यास कोणतेही शुल्क परत दिले जाणार नाही.

ब) विद्यापौठ पात्रतेमुळे किंवा प्रवेश पात्रतेमुळे प्रवेश रद्द झाल्यास संपूर्ण शुल्क परत केले जाईल.

	<p>क) कोणत्याही उमेदवाराचे मूळ कागदपत्र अंतिम प्रवेशाच्या तपासणीनंतर महाविद्यालयाला स्वतःकडे जमा करून घेणार नाही, तथापि, विद्यापीठ प्रत्रतोंसाठी/केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेकडे तपासण्याच्यावेळी /प्रवेश नियंत्रण समितीच्या तपासण्याच्यावेळी मूळ प्रमाणपत्रे उमेदवारास महाविद्यालयापार्फेट सादर करावी लागेण्यात.</p>																				
८.९	<p>प्रवेशन विद्यार्थ्यांची महाविद्यालय सुरु झाल्यापासून सतत आठ दिवस काहीही न काळवता गैरहजर राहिल्यास त्याचा प्रवेश आपांआप रद्द होईल व कोणत्याही सबव्बोवर शिक्षणशुल्क परत केले जाणार नाही, उमेदवाराचा अंतिम प्रवेश होऊन उमेदवार महाविद्यालयात उपस्थित झाल्यानंतर गैरहजर असल्यास महाविद्यालयाने विद्यापीठ नियमाप्रमाणे कार्यवाही करावी.</p>																				
८.१०	<p>एकाच वेळी उमेदवाराला एकापेक्षा अधिक महाविद्यालयात प्रवेश घेता येणार नाही. अशा प्रकारे प्रवेश घेणाऱ्यास प्रवेश प्रक्रियेतून बाद करण्यात येईल.</p>																				
८.११	<p>महाविद्यालयाचे प्राधान्यक्रम देणे</p> <p>अ) उमेदवाराला एकदाच प्राधान्यक्रम अर्ज भरता येईल.</p> <p>ब) उमेदवाराला एका वेळी जास्तीतजास्त ५० अध्यापक महाविद्यालयांचा प्राधान्यक्रम देता येईल.</p> <p>क) उमेदवाराला जर प्राधान्यक्रमात बदल करावायाचा असंल तर तो बदल दोन फे-व्याच्या मधल्या कालावधीमध्ये करता येईल. परंतु प्राधान्यक्रम दिलेल्या महाविद्यालयांची संख्या ५० पेक्षा जास्त असणार नाही.</p>																				
९	<p>शिक्षणाशास्त्र महाविद्यालयाच्या निश्चितीकाऱ्य</p>																				
९.१	<p>उमेदवारांची गुणवत्ता, माझ्यम व संवर्ग विचारात घेऊन गुणवत्तेनुसार उमेदवाराने दिलेल्या प्राधान्य क्रपानुसार महाविद्यालयात संगणकामार्फत तात्पुरता प्रवेश दिला जाईल.</p>																				
९.२	<p>उमेदवाराचा तात्पुरता प्रवेश निश्चित करीत असतांना प्रथम सामान्य गुणवत्ता यादीतून (General Merit List) जागा भरण्यात येतोल. त्यानंतर मागासवर्गीय संवर्गाच्या जागा भरल्या जातोल. मागासवर्गीय उमेदवार सामान्य गुणवत्ता यादीतून (General Merit List) गुणवत्तेनुसार प्रवेशास पाव्र राहतोल.</p>																				
९.३	<p>गुणवत्ता यादीनुसार प्रवेश प्रक्रिया राहिल्यानंतर जर कोणत्याही मागासवर्गीय प्रवर्गासाठी आरक्षित जागा रिक्त राहिल्यास त्यावर विशेष मागास वर्ग (SBC) उमेदवार जास्तीतजास्त २ टक्के इतक्या जागांवर गुणवत्तेनुसार प्रवेशास पाव्र असतोल.</p>																				
९.४	<p>केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेच्या तात्पुरत्या प्रवेश निश्चितीनंतर संबंधित महाविद्यालय प्रमाणपत्रांची छाननी करेल. या छाननीमध्ये गुणात/जातीच्या संदर्भात/पात्रतेच्या संदर्भात त्रुटी आढळल्यास व तपासणीअंती सिद्ध झाल्यास तात्पुरता प्रवेश महाविद्यालयापार्फेट लेखी कारण देऊन रद्द केला जाईल त्यापुढे केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेतून देण्यात आलेला तात्पुरता प्रवेश अंतिम मानवात येऊ नये.</p>																				
९.५	<p>मागासवर्गीय प्रवर्गातील काही जागा रिक्त राहिल्यास त्या खालील पटाऱ्याल अंतर्गत बदलाने भरल्या जातोल.</p> <table border="1"> <tr> <td>गट १</td> <td>(i)</td> <td>अनुसूचित जाती व नववौद्ध (SC)</td> <td>(ii)</td> <td>अनुसूचित जमाती (ST)</td> </tr> <tr> <td>गट २</td> <td>(i)</td> <td>विमुक्त जाती (VJ) (अ)</td> <td>(ii)</td> <td>भटक्या जमाती (NT1) (ब)</td> </tr> <tr> <td>गट ३</td> <td>(i)</td> <td>अ) भटक्या जमाती (NT2) (क)</td> <td>(ii)</td> <td>भटक्या जमाती (NT3) (ड)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>(ब)</td> <td>इतर मागासवर्गीय जाती (OBC)</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	गट १	(i)	अनुसूचित जाती व नववौद्ध (SC)	(ii)	अनुसूचित जमाती (ST)	गट २	(i)	विमुक्त जाती (VJ) (अ)	(ii)	भटक्या जमाती (NT1) (ब)	गट ३	(i)	अ) भटक्या जमाती (NT2) (क)	(ii)	भटक्या जमाती (NT3) (ड)		(ब)	इतर मागासवर्गीय जाती (OBC)		
गट १	(i)	अनुसूचित जाती व नववौद्ध (SC)	(ii)	अनुसूचित जमाती (ST)																	
गट २	(i)	विमुक्त जाती (VJ) (अ)	(ii)	भटक्या जमाती (NT1) (ब)																	
गट ३	(i)	अ) भटक्या जमाती (NT2) (क)	(ii)	भटक्या जमाती (NT3) (ड)																	
	(ब)	इतर मागासवर्गीय जाती (OBC)																			
९.६	<p>१.५ प्रमाणी बदल करूनही मागासवर्गीय संवर्गाच्या जागा रिक्त राहिल्यास त्या सर्व मागासवर्गीय उमेदवारांच्या एकत्रित गुणवत्ता यादीतून गुणवत्तेनुसार भरल्या जातोल.</p>																				
९.७	<p>यांतरही जागा रिक्त राहिल्यास त्या खुल्या संवर्गातील उमेदवारांमधून गुणवत्तेनुसार भरल्या जातोल.</p>																				
९.८	<p>तात्पुरत्या प्रवेशाची अंतिम प्रवेश निश्चिती :-</p> <p>१) उमेदवाराने ALC केंद्रीय प्रवेश प्रक्रिया समितीद्वारा छाननी/तपासणी केली जात नाही. त्यामुळे केंद्रीय प्रवेश प्रक्रियेद्वारा देण्यात आलेले तात्पुरते प्रवेशपत्र अंतिम प्रवेशपत्र म्हणून घाहय धरले जाणार नाही. केंद्रिय प्रवेश प्रक्रियेद्वारा देण्यात आलेल्या तात्पुरत्या प्रवेश पत्राच्या आधारे संबंधित महाविद्यालयाने उमेदवारांच्या एम.एड. प्रवेशासाठी आवश्यक प्रमाणपत्रांची व गुणवत्तेचे छाननी करून योग्य असल्यास निर्धारित शुल्क विहित घेऊन भरन्यानंतर प्रवेश अंतिम केला जाईल. केंद्रीय एम.एड प्रवेश नियमाबलो व संबंधित विद्यापीठांचे एम.एड अभ्यासक्रमासंबंधीये पावलेचे निकष यांच्या आधारे उमेदवाराचा प्रवेश अंतिम करण्याची जबाबदारी संबंधित अध्यापक महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांची राहोल.</p> <p>२) उमेदवाराने खालील चक्रोत्ता माहिती भरल्यात महाविद्यालयाच्या निवर्णनास आल्यास प्रवेश नाकाराण्यात येईल.</p>																				

	<p>अ) एनसीटीई मान्यताप्राप्त अध्यापक महाविद्यालयातील बी.एड ची पदवी, ब) बी.एड. पदवीजा किमान पाप्रता गुण (टक्केवरी), क) संवर्गा, ड) पाध्यप, ह) कोटा, इ) विद्यापीठनिहाय प्रबेशपत्रता.</p> <p>तसेच खालील प्रमाणपत्र सादर न कळ्यास :</p> <p>अ) सी.ई.टी. स्कॉलर कार्ड</p> <p>ब) अध्यक्ष, कैंಡ्रोग्र प्रवेश समिती यांच्या सहोचे तात्पूरते प्रबेश पत्र</p> <p>क) गुणवत्तेसाठी ग्राहू धरलेल्या गुणासाठीचे आवश्यक मुळ गुणपत्रक व प्रमाणपत्र</p> <p>ड) संवर्गाच्या लाभासाठी शासनाच्या प्रचालित निर्णयानुसार आवश्यक सर्व प्रमाणपत्र</p> <p>इ) अपंग, आजी-पाजी सैनिक, प्रकल्पग्रस्त, भुक्तप्रस्त, परित्यक्ता, घटस्कॉटीत माहिला, विधवा व संवंधीत सवलती असल्यास त्याबाबतचे प्रमाणपत्र</p> <p>वरील बाबीपैकी काही उणीवा/मुटी/घुकीची माहिती किंवा प्रमाणपत्रांची कमतरता यामुळे महाविद्यालयात प्रवेश नाकारला जाऊ शकतो. हा प्रवेश नाकारला गेल्यास ही सर्वस्वी उपदेवाराची जबाबदारी राहील.</p>
	<p>स्पष्टीकरण: २ टक्के मधून जागा दिक्कत राहिल्यास त्याचा समावेश २८ टक्के मध्ये संवर्गनिहाय / विषयनिहाय करून भरण्यांत येतील. तसेच २८ टक्केच्या पुरेशा जागा उपलब्ध न झाल्यास त्या संवर्गनिहाय व विषयनिहाय ७० टक्के मधून भरण्यांत येतील.</p>
९.९	<p>गुणवत्ता यादीत जर समान गुण असतील तर प्राधान्यक्रम ठरविल्यासाठी खालील पद्धतीचा आवलंब केला जाईल :</p> <ol style="list-style-type: none"> १) प्रथम सी.ई.टी. गुणांचे आधिक्य, हेही जर समान असतील तर २) बी.एड पदवीस्तरावरील निव्वळ गुणांचे आधिक्य, हेही जर समान असतील तर ३) पदवीस्तरावरील वाढीच्या गुणांचे आधिक्य, हेही समान असतील तर <p>वयापवृत्तील जेव्हता</p> <p>स्पष्टीकरण: एखाद्या संवर्गाच्या एखाद्या विषयात राखीच महिला कोट्यात त्या संवर्गाच्या पुरेशा माहिला उपदेवार उपलब्ध नसतील तर त्या रिक्त जागा त्याच संवर्गातील त्याच विषयाच्या जनरल मेरीटमधून त्या जागा भरण्यांत येतील.</p>
१०	<p>गुणवत्तायाची</p> <ol style="list-style-type: none"> १) सर्व प्रवेश पात्र असांची गुणवत्तायादी ७० टक्के, २८ टक्केसाठी माध्यमनिहाय/संवर्गनिहाय तसेच अंतर्गत आरक्षणासाठी (आजी/पाजी सैनिक व अपंग) तसेच २ टक्केसाठी आणि काश्मिर विस्थापितासाठी स्वतंत्र गुणवत्ता याद्या तयार करण्यात येतील. २) गुणवत्ता यादीतील माहिती आपणांस MKCL च्या http://oasis.mkcl.org/med या वेबसाईटवर व ALC येथे उपलब्ध होऊ शकेल.
११	<p>प्रवेश फेरी</p> <p>अ) प्रवेशासाठी खालील प्रमाणे आॅन लाईन फेन्या घेण्यात येतील :</p> <p>प्रथम फेरी : शासकीय / शासकीय स्वर्यंसहाय्यीत, अशासकीय अनुदानित, अशासकीय विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित शिक्षणशास्त्र महाविद्यालये</p> <p>दुसरी फेरी : शासकीय / शासकीय स्वर्यंसहाय्यीत, अशासकीय अनुदानित, अशासकीय विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित शिक्षणशास्त्र महाविद्यालये</p> <p>ब) प्रवेशाच्या दोन फेन्यानंतर जागा शिल्लक राहिल्यास संबंधित अध्यापक महाविद्यालयामार्फत महाविद्यालयाता प्राप्त १८(५) प्रमाणे) राज्यस्तरीय गुणवत्ता यादीतून गुणवत्तेनुसार प्रवर्गानिहाय प्रवेश दिले जातील व त्यासाठीचे वेळापत्रक आवश्यकतेनुसार स्वतंत्रपणे वेबसाईट व वर्तमानपत्रे यामधून प्रसिद्ध केले जाईल.</p> <p>क) आवश्यकतेनुसार फेरी कमी/जास्त करण्याचे किंवा प्रवेश प्रक्रियेच्या स्वरूपात बदल करण्याचे अधिकार मा.शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे, अध्यक्ष, एम.एड प्रवेश समिती/सक्षम अधिकारी यांच्याकडे राखून ठेवण्यात येत आहेत.</p>
	<p>टीप :</p> <ol style="list-style-type: none"> १) केंद्रिय प्रवेश प्रक्रियेमध्ये ३०.०४.२०१२ पर्यंत सहभागी ड्रालेन्या शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयांची यादी Website वर प्राधान्यक्रम अजै भरताना उपलब्ध करून देण्यांत येईल. त्यात काही बदल झाल्यास तो वेळोवेळी Website वर दर्शविण्यात येईल. २) माहिती पुस्तिकेत देण्यात आलेले वेळापत्रक संभाव्य आहे. ३) त्यात बदल झाल्यास तो वेळोवेळी http://oasis.mkcl.org/med या वेबसाईटवर व वृत्तपत्रातूनही प्रसिद्ध केला जाईल.

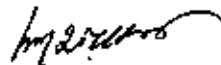
४) प्रवेश प्रक्रियेच्या फैल्या व योग्यापत्रकात बदल करण्याचे अधिकार शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण व अध्यक्ष प्रम.एड. प्रबंध समिती/सक्षम अधिकारी यांनी स्वतःकडे राखून ठेवले आहेत.

५) अपूर्ण भरण्यात औलेला अर्ज स्वोकारण्यात येणार नाही.

६) CET चे माध्यम सराठी व इंग्रजी राहील

मंदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर २०१२०३१५११३६५८३५८००१ यथे उपलब्ध आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने.

 (सदाचित्र शिवदास)
 सहसचिव महाराष्ट्र शासन

प्रति

संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
 सर्व सहसंचालक, उच्च शिक्षण, विभागीय कार्यालय,
 कुलसचिव, महाराष्ट्रातील, सर्व अकृतिविद्यापीठे,
 सदस्य सचिव, प्रवेश नियंत्रण व शिक्षण शुल्क समिती, शासकीय तंत्रानिकेतन, खरेवाडी, वांद्रे (पुणे), मुंबई ४०००५१,
 सचिव, विना अनुदानित अध्यापक महाबिद्यालये संस्था घालक असोसिएशन, १५ शार्दुल अपार्टमेंट्स, जुना टोल नाका,
 मुंबई बायपास, उत्सव मंगल कार्यालयाजवळ, यडगांव (बुदुक), पुणे ४०० ०४१,
 निवड नस्ती.